

λυφθείσης πρὸ ἐτῶν ὁδοῦ. Ἡ ἐξέδρα εἶνε παλαιότερα τῶν ξενοδοχειακῶν οἰκημάτων. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἀνεκαλύψαμεν τὴν συνέχειαν ὄχετοῦ, ὅστις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς θριαμβευτικῆς ἀψίδος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀλλῆς καὶ εἶνε παλαιότερος ταύτης, ἀναγόμενος ἐπομένως εἰς χρόνους παλαιότερους τοῦ κτίστου τῶν μεγάλων Προπυλαίων καὶ τῶν θριαμβευτικῶν ἀψίδων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὄχετοῦ καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀνασκαφῆς πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἡ κατεύθυνσις τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην οἰκοδομὴν Ῥωμαϊκῶν κρηνῶν, ἡ ὁποία εἶνε ἐπεκτισμένη ἐπὶ τοῦ νοτίου ἄκρου τοῦ ἀνατολικοῦ περιβόλου τοῦ ἱεροῦ, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ὄχετος εἶνε νεώτερος τούτων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙΣ

Πρώτη φροντίς τῆς ἐφετινῆς ἀνασκαφῆς ἐν Ἐλευθεραῖς ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα τῆς εὐθῆς ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους τοῦ φρουρίου σηλαιώδους κοιλότητος.

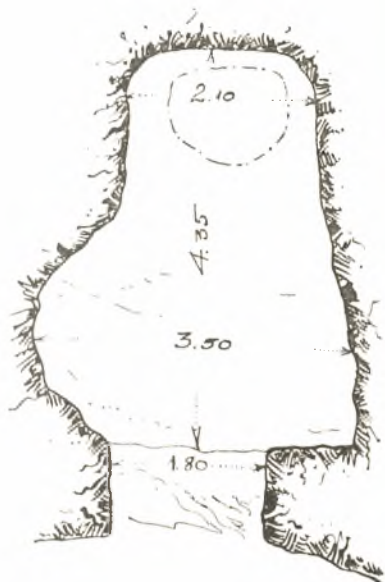
Ἐκ τῆς ἐρεύνης ἀπεδείχθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ δεξαμενῆς ἀκανονίστου σχήματος (*εἰκ. 1*), ἧς τὰ τοιχώματα ἔφερον παχεῖαν καὶ στιλπνὴν λευκὴν ἀλοιφήν πάχους 0,05 μ. ἔξ ἐκείνων, αἵτινες συχνάκις ἀπαντῶσιν εἰς κρήνας καὶ ὑδραγωγεία. Ἡ καλὴ ποιότης τῆς ἀλοιφῆς καὶ ἡ ἐπιμελὴς ἐφαρμογὴ τῆς ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων μαρτυροῦσιν ὅτι αὕτη εἶναι σύγχρονος πρὸς τὸ εὐθὺς ὑπεράνω τείχος τοῦ φρουρίου. Ἐχρησίμευεν ἐπομένως ἡ δεξαμενὴ πρὸς ὑδρευσιν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ, διότι ἔχει καὶ στόμιον ἐσωτερικῶς τοῦ τείχους.

Ἐν τῇ ἐπιχώσει, ἣτις ἐλλήρου τὸ ἐσωτερικόν, οὐδὲν ἄξιον λόγου εὐρέθη πλὴν θραυσμάτων τινῶν ἀχρῶμων ἀγγείων.

Ἀνεζητήθη μετὰ ταῦτα τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Πausanίαν ἡ Ἀντιόπη ἐγέννησε τὸν Ἀμφίονα καὶ τὸν Ζῆθον, ἐν τῇ πρὸς δυσμὰς τοῦ Κάστρου πευκοφυτῶ κλιτύϊ, ἔνθα ἐν θέσει «Κισσὸς» ὑπάρχει μέγα χάσμα εἰσχωροῦν βαθέως εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ βουνοῦ καὶ ὅπου κατὰ τὰς ὁμολογίας χωρικῶν τοῦ πλησίον κειμένου χωρίου Βύλλια, εὐρέθησαν κατὰ καιροὺς διάφορα ἀρχαῖα ἀντικείμενα χαλκᾶ καὶ πῆλινα. Τὸ στόμιον τοῦ χάσματος σήμερον δυστυχῶς κρύπτεται ἐκ καταπτώσεων μεγάλων ὀγκολίθων, ἀνευ ἀπομακρύνσεως τῶν ὁποίων ἡ ἔρευνα τοῦ σηλαιοῦ δὲν καθίσταται δυνατὴ, δι' ὃ καὶ ἀνεβλήθη διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, τῆς ὑπολειπομένης ἐφετινῆς μικρᾶς πιστώσεως διατεθείσης εἰς

τὸν τελειότερον καθαρισμὸν τῶν πέρυσιν ἀποκαλυφθεισῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν.

Τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον εὗρημα τῆς ἐφετινῆς ζητήσεως ἐγένετο τυχαίως

Εἰκ. 1. Κάτοπις τῆς ἀκανονίστου δεξαμενῆς.

Εἰκ. 2. Λαβὴ ἀγγείου μετ' ἐκτύπου κεφαλῆς Ἀθηνᾶς.

εἶναι δὲ τοῦτο λαβὴ μεγάλου ἀγγείου φέρουσα ἐν εἴδει ἑλλειψοειδοῦς δακτυλιολίθου ὠραίαν προτομὴν Ἀθηνᾶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ (εἰκ. 2). Εὗρέθη παρὰ τὴν τάφρον τῆς εἰς Θήβας ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Μικρὰ σκαφικὴ ἔρευνα γενομένη εἰς τὸ μέρος, ἔνθα εὗρέθη ἡ λαβὴ, οὐδὲν σημεῖον κτηρίου ἢ τάφρου παρουσίασεν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΣΤΙΚΑΣ